

Memòria 2006

Benvolguts socis i sòcies:

A l'hora de resumir la feina que aquesta Junta ha fet durant l'any 2006, hem de dir que si bé –com és lògic– no tots els projectes s'han desenvolupat amb la velocitat que hauria estat desitjable, el cert és que hem aconseguit un grau de complicitat i ritme de treball amb les diferents administracions amb què estem dialogant (Departament de Cultura, ICUB, altres ajuntaments, etc.) que ens fa deduir que durant el 2007 s'aniran tancant positivament molts dels temes que tenim oberts amb cada un d'aquests interlocutors.

Malgrat la dedicació intensa de la Gerència i de tota la Junta, alguns dels temes no han avançat al ritme desitjat. Les raons són diverses: les unes, d'ordre intern de la mateixa APCC, i les altres –la majoria–, atribuïbles a dificultats estructurals i de funcionament dels nostres interlocutors. N'indexem algunes:

- Vam rebre amb molt de retard la confirmació de la subvenció de l'ICAC (Institut Català per a la Creació Contemporània), i, encara, ens va arribar reduïda a la meitat. Això va fer que fins al mes de setembre no poguéssim engegar el programa previst (dins d'aquest programa hi ha estudis previs com el de formació, l'estadístic i el laboral i jurídic).

- Hem patit la gran incertesa que en aquest temps ha viscut el Departament de Cultura de la Generalitat: en primer lloc hi ha hagut un canvi d'interlocutor (després de moltes vacil·lacions, finalment se'ns va assignar la Sílvia Duran, qui va modificar i diversificar alguns dels temes que teníem oberts amb la Berta Sureda: per exemple, la Taula de Formació va passar a l'aleshores Conseller en Cap Josep Bargalló i el gran tema dels Circuits va passar a la Direcció General de Cooperació Cultural. Com és lògic, això ha comportat un gran retard i fins i tot alguna reconsideració de concepte (especialment en el tema dels Circuits). Per acabar-ho de complicar, primer el canvi de Conseller i després les eleccions anticipades han obert un parèntesi bastant paralitzador.

- Hi ha hagut canvis de personal a l'oficina de l'APCC: a mig octubre va plegar la secretària (Eugènia González) per motius professionals, i a començaments de desembre ha plegat el gerent (Ricard Panadès) també per compromisos professionals. Tots dos canvis han comportat el lògic enrenou i el consegüent retard en alguns temes.

Exposat això, reiterem que la força de l'APCC és decisiva en el creixement del nostre circ. Disposem de les propostes adequades i estem convençuts que el moment ens és propici i esperançador. Amb el suport de tots vosaltres aconseguirem concretar les propostes i posicionar el sector del circ en el lloc que li correspon dins de l'àmbit de la cultura i la creació escènica.

Índex:

MEMÒRIA 2006	2
ÍNDEX:	4
1 GESTIÓ INTERNA:	5
1.1 AJUTS PER A L'ASSOCIACIÓ:	5
1.2 SERVEI ALS SOCIS I OFICINA TÈCNICA:	5
1.3 PROJECTES I PROGRAMES DE L'APCC	5
1.3.1 <i>Jornades</i>	5
1.3.2 <i>Xerrades informatives</i>	5
1.3.3 <i>Festa del Circ</i>	5
1.3.4 <i>Cursos i tallers per a professionals</i>	6
2 GESTIÓ EXTERNA	6
2.1 FORMACIÓ.....	6
2.2 CIRCUITS	6
2.3 ESTATUT DE L'ARTISTA.....	6
2.4 ESTUDI TÈCNIC.....	7
2.5 AJUTS ALS ARTISTES I COMPANYIES	7
2.6 L'ICIC	7
2.7 BARCELONA:	7
2.7.1 <i>Ciutadella: el Parc del Circ</i>	7
2.7.2 <i>Grec</i>	7
2.7.3 <i>TNC i Mercat</i>	7
2.7.4 <i>Pla estratègic de Barcelona</i>	7
2.8 CONSELL DE LES ARTS.....	9
2.9 CIRCORED	10
2.10 PROJECCIÓ EXTERIOR	11
2.11 CENTRES DE CREACIÓ	11
3 ANNEXOS.....	12
3.1 ANNEX 1 CIRCUIT	12
3.2 ANNEX 2 ESTATUT DE L'ARTISTA.....	16
3.3 ANNEX 3 CONTINGUTS CODI.....	34
3.4 ANNEX 4 INDEX ESTUDI TÈCNIC	35
3.5 ANNEX 5 APARELLS AÈRIS DE CIRC	38
3.6 ANNEX 6 INDEX X UN PROJECTE DE CREACIÓ A ROCA UMBERT	40

1 Gestió interna:

1.1 Ajuts per a l'Associació:

- de l'ICUB (8.000,00€) per a activitats, ingressat el juliol.
- ICAC (50.000,00€) que van arribar a finals d'estiu i van suposar una repetició del del 2005, sense els augments que els havíem afegit i a la pràctica no es va poder fer el salt que prevèiem: una persona més i tres estudis: formació, modificació estadística i situació professional; (per arribar tard, i en definitiva per no acceptar l'augment).
- Pla d'ocupació (3 persones), tot i que aquest últim amb molt de retard i aplicable a partir de novembre, el que vol dir que pràcticament s'ha de comptar per a l'exercici 2007.

1.2 Servei als socis i Oficina Tècnica:

- ampliació base social, hem arribat a 109 associats.
- acord AADPC (Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya) per a la possible utilització de les golfes de Can Fabra.
- ampliació dels serveis: documentació de consulta a l'oficina, ofertes de treball, descomptes a teatres, descomptes a botigues i serveis.
- Musicat: acord per facturar a través seu en molt bones condicions.
- participació al nou conveni de Port Aventura

1.3 Projectes i programes de l'APCC

1.3.1 Jornades

Al 2006, les Jornades pròpies que ha d'organitzar cada any l'APCC van quedar subsumides en el Seminari organitzat per el Krtu dins el programa de l'exposició "El circ, l'art del risc". Hi vam col·laborar amb alguns suggeriments, cessió de material i sobretot en l'assistència activa.

1.3.2 Xerrades informatives

Hem realitzat xerrades informatives al voltant dels ajuts amb l'ICAC (Sílvia Duran, Montserrat Martínez), l'ICIC (Eulàlia Blanco) i alguns centres com el projecte del Mercat de les Flors (Cesc Casadessús).

1.3.3 Festa del Circ

Enguany la Festa del Circ ha sofert un canvi que volem mantenir: pensem que l'APCC no ha d'organitzar festivals, perquè aquesta funció la tenim assegurada amb d'altres

iniciatives. Volem que tingui el caràcter d'una trobada anual dels professionals, tot mantenint algunes activitats obertes al públic. També volem que el lloc de realització sigui diferent cada any, el 2006 ha estat Vilanova.

La valoració que n'hem fet ha estat positiva per la trobada amb les altres associacions estatals (Euskadi, Galícia, Andalusia, Madrid, València, Alacant, Navarra). Amb dèficits importants en la comunicació i la infraestructura, no vam aconseguir que la festa del dissabte a la nit aplegués un número prou important de socis –és un aspecte que hem de reconsiderar, tant la Junta com tot el cos social.

1.3.4 Cursos i tallers per a professionals

Finalment només hem pogut oferir el curs del pallasso Avner, que va tenir una molt bona assistència de professionals –molts es van quedar fora. Per problemes de visat, a l'últim moment vam haver de suspendre el taller del gran malabarista rus Ignatov. Per problemes d'agenda de la gestoria, el curs de tècniques de gestió el realitzarem a començaments de febrer.

2 Gestió externa

2.1 Formació

Es va produir un canvi radical en la posició del Departament de Cultura pel que fa a la Taula de Formació (l'ICAC diu que el tema el sobrepassa i no el pot afrontar perquè és un tema interdepartamental). Cal elaborar un estudi previ per encarar la proposta, però, alhora, al setembre constatem que no tenim recursos a causa del retall de la nostra subvenció. Ara hi comencem a treballar.

2.2 Circuits

Un altre canvi de posició del Departament de Cultura (l'ICAC diu que el tema correspon a la Direcció General de Cooperació Cultural). Hem reconduït la proposta i ja hem fet les primeres reunions. Aconseguim reunir diversos ajuntaments i presentar la proposta (Reus, Vilanova, Cornellà, La Bisbal, Montgat, el Masnou, Viladecans, Tàrraga, Barcelona, Sabadell, Federació de Municipis de Catalunya...). Cal fer les gestions per implementar aquesta proposta.

ANNEX 1 Proposta presentada als ajuntaments.

2.3 Estatut de l'Artista

Finalment desemboca en una proposta en primera instància per a un catàleg de bones pràctiques, però tot queda paralitzat per les noves eleccions a la Generalitat. A l'última reunió vam quedar de fer en primer lloc un catàleg de bones pràctiques, per incloure'l a les futures subvencions a organismes públics de la Generalitat.

ANNEX 2: Proposta Bergós maig 2006

ANNEX 3: Esborrany codi bones pràctiques

2.4 Estudi tècnic

Encarregat a en Lull Homs. El vam presentar just abans de l'estiu i ens el van acceptar. Cal muntar una comissió mixta per veure com implementar les propostes i la preparació per a la publicació de la normativa sobre aparells. Hem d'esperar a la creació del nou ICAC, que segurament dependrà del futur Consell de les Arts.

Els documents presentats, massa voluminosos per annexar-los, estan a disposició dels socis a l'oficina. Consten d'un document principal i un document proposta sobre els aparells de circ. Finalment, una proposta pràctica sobre "Ancoratges de teatres per a circ", per tal d'adequar mínimament les sales de teatre.

Annexem índex per veure'n els continguts:

ANNEX 3 índex estudi tècnic

2.5 Ajuts als Artistes i Companyies

Ajuts a la producció i manteniment

Ajuts a Companyies en residència

2.6 L'ICIC

planteja que donaria suport a un projecte que es volgués convertir en centre de producció/formació centralitzat, per tenir impacte a nivell nacional, que podria vincular-se a l'entorn de l'Ateneu de Nou Barris. De moment inabordable.

2.7 Barcelona:

2.7.1 Ciutadella: el Parc del Circ

Avenços en la direcció artística del Parc de la Ciutadella, però el projecte encara està poc definit (en aquest punt, són reticents a la nostra proposta de direcció artística per a concurs sobre projecte).

2.7.2 Grec

Es mantenen dues programacions de circ al festival, enguany amb la presència de Rodó i el Circ Tzigane.

2.7.3 TNC i Mercat

Més programació de circ al TNC. Però tant aquest últim com al Mercat: falten més propostes artístiques de circ.

2.7.4 Pla estratègic de Barcelona

Reproduïm el que s'ha aconseguit de materialitzar en el pla:

Fàbriques per a la creació

Xarxa d'espais orientats a l'assaig i la creació en els diferents àmbits artístics de la ciutat: arts visuals, música, teatre, dansa, circ, literatura i audiovisuals. S'han d'ubicar a recintes industrials en desús, com la Fabra i Coats (Sant Andreu) o l'Escocesa (Poblenou).

Una aposta que inclou:

- ◆ Manteniment i major impuls a la línia de cessió d'espais públics a col·lectius, companyies o grups de creació, a través de contractes programa.
- ◆ Suport, protecció i acompanyament de totes aquelles iniciatives ja existents que, des de la base social (comunitària, associativa, privada, etc.), estan creant condicions d'emergència creativa i que, en definitiva, estan creant condicions per a la riquesa i la complexitat de l'ecosistema creatiu de la ciutat.
- ◆ Articular un conjunt de mesures per facilitar l'accés a espais que puguin ser emprats per creadors, amb condicions més assequibles que les que el mercat ofereix.

⇒ Circ i creació

- Ampliació d'espais i de serveis de l'Ateneu de 9 Barris, per reforçar la seva condició d'equipament de referència a escala estatal i internacional, especialment en la seva condició de centre de formació en les arts circenses.
- Creació d'un centre d'assaig i de suport a la creació per a les arts del circ, que cobreixi les mancances d'aquesta tipologia d'espais a la ciutat.

Central de Circ de Barcelona

Situar en un espai de centralitat de Barcelona, un centre estable per a la difusió de les arts circenses, amb una programació regular i continuada de propostes locals, estatals i internacionals. En paral·lel, cal mantenir l'aposta de la ciutat pel circ, impulsant-ne la presència en el sistema escènic de la ciutat, vetllant per una programació estable i per la inclusió del circ en mostres i festivals.

2.8 Consell de les Arts

presència activa a la Plataforma per el Consell de les arts que tot indica que s'aprovarà amb una certa celeritat (podria entrar en funcionament per el 2007, o abans). Absorbiria l'ICAC i ja és una prioritat reconeguda per el nou Conseller.

Redactat divulgatiu:

El Consell de les Arts

L'octubre de 2003 es va constituir la Plataforma de la Cultura per a un Consell de les Arts, un moviment independent que aplega més d'11.500 creadors, agents i empreses culturals i 31 organitzacions professionals de tots els sectors de la cultura. D'ençà la seva constitució no ha parat de créixer i de presentar iniciatives per avançar en la instauració d'un Consell de les Arts a Catalunya.

Els principis del Consell de les Arts

Establir un sistema que despolititzi el suport a la creació i la difusió, que impossibiliti el seu ús partidista, que eviti l'arbitrarietat i la ingerència. Que protegeixi la cultura i les seves bones iniciatives dels avatars electorals. Que afavoreixi el pluralisme, el sentit crític i la llibertat d'expressió. Que confiï i traslladi a la societat civil la presa de decisions tècniques o delicades. Que aprofundeixi i faci més complexa la democràcia. Aquests són els principis que inspiren un Consell de les Arts.

L'elecció del Consell de les Arts

Els governs democràticament escollits fixen les grans línies de la política cultural i asseguren els recursos per fer-la possible. El Parlament, dipositari de la sobirania popular, escull els catorze membres del Consell de les Arts que es renoven cada quatre anys. El Consell participa en la definició de les polítiques culturals i decideix a qui i perquè s'ha de finançar. Amb criteris d'excel·lència, excepció cultural, drets culturals, accés universal i interès general. Ho fa amb independència, rigor i transparència, sotmès a totes les avaluacions i controls que exigeix l'administració dels recursos públics.

Una mirada a mig i llarg termini

Deslligat de les conteses electorals, el futur Consell de les Arts podrà establir anàlisis, diagnòstics, estratègies i programes a mig i llarg termini. Podrà abordar els dèficits estructurals o els nous reptes que presenta el desenvolupament de la cultura, com poden ser el binomi ensenyament i cultura, l'impuls de la R+D+I en les arts, l'important paper que juga i jugarà la cultura en el desenvolupament econòmic de la societat del coneixement, en el pluralisme i la cohesió social.

L'autonomia de la Cultura

El model *arts council* ja té dècades d'experiència a països de llarga tradició democràtica. El famós economista John Mainard Keynes va instaurar, l'any 1945, el primer consell de les arts al Regne Unit. Fascinat, d'una banda, per l'empenta de la societat civil londinenca organitzada en vetllades artísticoculturals que mantenien la moral de la població durament castigada pels terribles bombardeigs de la Segona Guerra Mundial. 9

Horroritzat, d'altra banda, per l'instrumentalització perversa de la cultura, reduïda a mera propaganda al servei de les dues grans ideologies que havien provocat el conflicte bèl·lic més gran de la història de la humanitat. Keynes va extraure conclusions d'aquestes dues ensenyances establint el principi de *l'arm's length*, la llargària del braç o la distància que impedeix la intimitat. A determinats àmbits, concloïa Keynes, cal una distància –autonomia- entre política i presa de decisions. La cultura, junt amb la ciència, la universitat i els mitjans de comunicació de titularitat pública, n'és un.

La societat està preparada

La nostra tradició pel que fa a les polítiques culturals democràtiques ha estat el model francès d'un Ministeri de Cultura, hereu del despotisme il·lustrat. Però a Catalunya és possible i viable instaurar un Consell de les Arts i aprofundir en la democràcia. En primer lloc perquè així ho volem els creadors, els agents i les empreses culturals i les forces polítiques. I segon, perquè aquest és un país a on la societat civil està preparada, doncs sovint ha portat la iniciativa cultural suplantant l'absència d'un Estat. Totes les parts implicades coincidim: cal transformar l'esgotat model d'administració pública de les arts.

La primera llei cultural de la nova legislatura

La dissolució del Parlament i la convocatòria d'eleccions anticipades per al passat 1 de novembre va impedir el tràmit parlamentari de l'avantprojecte de llei que la Plataforma havia pactat amb l'anterior govern. Ara la iniciativa correspon altre cop al nou govern i als grups parlamentaris que s'han compromès en reprendre la feina feta i instaurar, sense més dilacions, el Consell de les Arts.

2.9 Circored

Creada arran de la trobada a Vilanova, pot desembocar en la propera convocatòria en una estructura més orgànica. De moment és bàsicament una xarxa d'intercanvi d'informació. Pràcticament confirmada la nova convocatòria de la trobada a Galícia per 2007 (ja han obtingut l'ajut).

Membres actuals de Circored:

APCC ::: Assoc.de Professionals de Circ de CATALUNYA
Escola de Circ Rogelio Rivel
Asoc. la Casa Amarilla (BARCELONA)
Ateneu Popular de Nou Barris (BARCELONA)
AM ::: Asoc.de Malabaristas de MADRID + Escuela de Circo Carampa
Asoc. Valenciana de Circ (VALENCIA)
Asoc.de Malabaristas y Circo de ALICANTE
Asoc. de Artes Escenicas y Circenses (EUSKAL HERRIA)
Asociación Cultural Oreka (NAVARRA)
Asociación Zirika Zirkus (NAVARRA)
Asoc. de Malabaristas del Txingundi JAXENOLAF (HONDARRIBIA -
GUIPUZCOA)

Federación Galega de Novo Circo (GALICIA)
Asoc. Novo Circo i Cabaré Galega ::: Santiago de Compostela (GALICIA)
Asoc. de Nuevo Circo y otras Artes Escenicas de CORDOBA

2.10 Projecció exterior

- Estand Mercè al Parc del Circ
- Infocirc
- Presència a Mercartes (Mercado de las artes escénicas, Sevilla)
- Diversos articles i entrevistes.
- Tramesa i difusió del DVD a Catalunya, Espanya i Europa (uns 500 exemplars).

2.11 Centres de Creació

Projecte Roca Umbert (Centre circ-dansa), espais de Creació. Finalment encarregat per la Generalitat a Lúdia Gilabert.

Solidaritat i coordinació amb La Makabra.

ANNEX 6 index proposat per projecte Roca Umbert

3 ANNEXOS

3.1 ANNEX 1 CIRCUIT

PROPOSTA D'UN CIRCUIT DE DIFUSIÓ DE CIRC A CATALUNYA

INDEX:

INTRODUCCIÓ	12
OBJECTIUS:	13
ANNEX 1	13
CARTA DE LES CIUTATS AMIGUES DEL CIRC	13
1. PREAMBUL	13
2. L'AJUNTAMENT I EL CIRC: OBJECTIUS	13
3. SEGONS CARACTERÍSTIQUES	14
3.1. ACOLLIDA DE CIRCS EN VELA	14
3.2 ESPECTACLES DE CIRC AL CARRER	14
3.3 ESPECTACLE EN SALA	14
4. GIRES	14
5. CONVENIS I ACORDS DE RESIDÈNCIA.	14
6 PLA DE COMUNICACIÓ	15
7 CRITERIS DE QUALITAT ARTÍSTICA	15
NOTA:	15

INTRODUCCIÓ

En una primera fase es tracta d'acordar amb la DGCC de la Generalitat i els municipis interessats una diagnosi i una necessitat per posar en marxa una xarxa de ciutats amigues del circ, en definitiva un circuit

Proposem d'entrada anomenar-lo CIRCUIT.

El mètode proposat és concretara en un primer pas que serà la signatura d'una carta de compromís amb el circ tant des dels ajuntaments interessats com de la DGCC i també l'APCC. De la carta en proposem un model: l'annex 1.

Més enllà de la carta, en aquest inici també s'hauria de posar en marxa una xarxa que tindria un lloc virtual d'intercomunicació dels signants, on poder fer arribar propostes i intercanviar qualsevol tipus d'informació relacionada amb el circ. La administraria l'APCC.

Els grups i companyies afectades per el present conveni tindran el domicili fiscal a Catalunya, sense detriment que cada municipi si ho creu convenient incorpori en els seus programes companyies de fora el principat.

Les companyies i artistes catalanes susceptibles de ser acollides en el CIRCUIT amb avantatges econòmiques estaran previament registrades en un cens, la seva incorporació i actualització correrà a càrrec de la DGCC (futura ADA?). En tot cas la selecció es farà amb criteris professionals i amb participació de professionals independents de reconegut prestigi.

La DGCC centralitzarà i finançarà el pla de comunicació, que en l'àmbit nacional durà una campanya amb una imatge compartida de referència, per tal d'obtenir la màxima difusió també amb l'objectiu de dignificar i posicionar les propostes de circ.

OBJECTIUS:

Es tracta d'una proposta de generar un circuit estable a Catalunya que faci possible el necessari relançament de circ al nostre país.

És un instrument d'informació i sensibilització de les arts del circ que ha d'esdevenir un vector més de les polítiques culturals.

Es tracta finalment de constituir una xarxa que ofereixi visibilitat i intercanvi als municipis que desenvolupen una acció a favor del circ.

ANNEX 2

CARTA DE LES CIUTATS AMIGUES DEL CIRC

1. PREAMBUL

Des de fa segles, el circ és un patrimoni cultural, també de Catalunya que ha disposat d'una forta tradició i artistes emblemàtics.

Les arts circenses de fa 25 anys han experimentat tota una renovació que ha donat lloc a propostes de projecció internacional.

Les arts circenses tenen un fort component popular i atreuen un públic molt nombrós.

Les arts de la pista són el marc de nombroses creacions i innovacions, ben sovint en diàleg amb d'altres disciplines artístiques.

És un sector d'activitat creador de llocs de treball i observant la realitat europea, amb una gran potencialitat de creixement.

És una pràctica educativa popular també amb potencialitats de creixement evidents.

Les propostes artístiques circenses són molt plurals, amb lògiques econòmiques i artístiques diferents, però amb la voluntat manifesta d'arribar a nous públics i nous territoris.

Del centre ciutadà als municipis més aïllats, el circ es trasllada i s'adapta en múltiples formats oferint els seus espectacles, una característica que cal conservar i potenciar.

2. L'AJUNTAMENT I EL CIRC: OBJECTIUS

En bona part es tracta d'unificar des del punt de vista comunicatiu i relacionar propostes ja consolidades i en plè funcionament.

Afavorir el diàleg entre els municipis i els professionals de circ

Millorar lews condicions d'acollida del circ als municipis

Obrir nous espais de difusió als artistes i les companyies.

Creació de nous públics fent accessible les propostes circenses de qualitat.

Cooperar en l'implementació i regulació de les normes i reglaments de seguretat.

Iniciar col·laboracions al voltant de projectes que innoven en quant a educació artística, formació i acció cultural.

Oferir una imatge i projecció dignes de les propostes de circ.

3. SEGONS CARACTERÍSTIQUES

L'ajuntament s'esforça per acollir i acondicionar l'arribada del circ, destina una persona especialment indicada a centralitzar aquest procediment que està en contacte amb serveis tècnic i cultura.

3.1. ACOLLIDA DE CIRCS EN VELA

El procediment d'acollida regula les relacions entre l'ajuntament i l'empresa o companyia de circ.

Es compromet a oferir:

Espai plà, net, de 70 x 70 mínim, que es pugui clavar amb piquetes i lliure d'alçada.

punt de llum mínim 20 kw.

punt d'aigua de 2 bars.

desguàs per aigües grises i aigües fecals.

containers d'escombraria.

accés per camions de gran tonatge

S'ha de permetre la publicitat del circ a faroles i fanals sempre i quan es respectin les normes bàsiques i sigui recollida en la seva totalitat quan acabi l'activitat.

L'Ajuntament facilita informació sobre la presència del circ a través dels seus mitjants, al medi cultural, associatiu i d'ensenyament del municipi.

3.2 ESPECTACLES DE CIRC AL CARRER

Contractar anualment espectacles de circ de companyies professionals catalanes (a concretar nombre d'espectacles o de pressupost en funció del nombre d'habitants).

Alguns d'aquests espectacles necessiten clavar per ancoratges i cal facilitar aquesta necessitat.

3.3 ESPECTACLE EN SALA

Contractar anualment espectacles de circ de companyies catalanes (a concretar nombre d'espectacles o de pressupost en funció del nombre d'habitants).

Adaptació de les sales per espectacles de circ.

4. GIRES

Afavorir contractacions conjuntes en forma de gira.

La gestió de la gira pot correr a càrrec de la DGCC.

La gira ha de reduir costos i pot ser objecte de publicitat específica.

Seria desitjable impulsar gires que fosin fruit de previes co-produccions.

5. CONVENIS I ACORDS DE RESIDÈNCIA.

Acordar mitjançant convenis, companyies en residència, apadrinaments de companyies o artistes de circ. De tal manera que amb un programa d'acció cultural s'estableixi un intercanvi entre l'Ajuntament i la companyia. Que contempli (en part o totalment) aspectes creatius, de producció, formatius o de difusió.

6 PLA DE COMUNICACIÓ

Ha de ser un pla general amb una mateixa imatge de comunicació i que contempli totes les vessants d'aquest CIRCUIT.

Hi ha d'haver presència regular als mitjans nacionals (tant a diaris i revistes de difusió general com televisió i ràdio).

Ha d'estar finançat i coordinat en l'àmbit nacional per la DGCC del departament de Cultura de la Generalitat.

7 CRITERIS DE QUALITAT ARTÍSTICA

Fan mal als objectius del pla les propostes que fan us de:

Publicitat enganyosa tant de continguts com de preus.

Utilitzar continguts enganosos o fraudulents que puguin generar beneficis a l'empresa de circ en perjudici del públic.

Us d'animals en males condicions, presentació indigne dels animals.

NOTA:

En quan als requisits tècnics esperem que la Generalitat abordi una normativa que faciliti tots els tràmits. En aquest sentit l'APCC està realitzant un estudi per presentar en el termini de cinc mesos una proposta de regulació a la Generalitat.

ANNEX 2 Estatut de l'artista

SEGON INFORME PER UNA PROPOSTA D'ESTATUT DE L'ARTISTA

I.-PREÀMBUL

1.- Necessitat d'un Estatut de l'Artista

Tradicionalment, i en el nostre cas, durant molts més anys que la resta de països europeus i nord-americans, s'ha considerat a l'artista com un ésser inspirat per les muses, que tot portant una vida relaxada i sense realitzar cap feina "productiva", era capaç de crear obres plàstiques, teatrals, i de tot tipus, de gran bellesa i originalitat, que feien més agradable l'existència a la resta de ciutadans que, no obstant, sovint menyspreaven la seva tasca i sobre tot, al seu creador, que s'identificava amb el personatge que tantes obres literàries de segles passats, sempre disposat a burlar les regles de la societat i aprofitar-se de la ingenuïtat i bona fe dels "bons ciutadans".

Aquesta concepció de l'artista ha portat a que hagi estat el gran oblidat del legislador fins fa poc temps. Després de molts anys de precarietat, fins i tot d'oblit, per fi els artistes han aconseguit començar a fer sentir la seva veu com a professionals de l'art que són, i que, en conseqüència, necessiten una formació acurada i continua, dedicar hores i hores a la seva tasca, i que generen un benefici pels altres membres de la societat que ha de ser justament valorat i apreciat, atès que gaudir del teatre, el cinema, el circ, la pintura, la dansa i altres manifestacions artístiques és una riquesa i una font de creixement personal per tots plegats.

Si bé és cert que la consideració social de l'artista no és ja la que era, i actualment estan considerats com professionals més que com "il·luminats" per la inspiració, no disposen d'una normativa ad hoc que reguli les seves peculiaritats de forma adequada, ni alguns actors del món artístic semblen que hagin assumit realment que l'artista és un treballador de l'art, que necessita com la resta de disposar de recursos econòmics suficients per dur a terme la seva tasca, que no es limita a les actuacions públiques ni a les exposicions, sinó que, igual que els altres, és el dia a dia, pensant, formant-se, assajant, esbossant, etc.

A més a més, i des d'un punt de vista estricte de "rendibilitat", el ventall de grans creadors que ha generat aquest país, tot i que la majoria s'han vist obligats a desenvolupar el seu art a l'estranger, és un dels grans atractius del turisme actual, cada vegada més exigent, i font important de recursos econòmics per tots. El 4,5% del Producte Interior Brut pertany a la cultura, que és el quart sector més productiu de la economia, per darrera de la banca, la construcció i el comerç

Seria per tant una llàstima continuar desaprofitant el gran potencial creador dels nostres artistes, que, en molts casos continuarien desenvolupant la seva creativitat¹⁶

aquí si poguessin gaudir de la protecció i avantatges que els ofereixen altres ordenaments jurídics i altres societats, en les que, tant el sector públic com el sector privat, probablement com a resultat d'una més llarga tradició en la valoració social dels artistes, tenen més consciència de la importància de l'art en el seu sentit més ampli.

És per tot això, que s'ha considerat adient en primer lloc, escoltar als professionals per definir i analitzar les problemàtiques existents, i, en segon lloc, intentar formular algunes propostes de millora de la situació actual.

2.- Plantejament del present informe

2.1.- Aquest segon informe, a més de recollir les diferents problemàtiques amb que es troben els artistes actualment i que poden ser susceptibles de solució o millora a través de la creació d'un marc jurídic específic que tingui en compte les peculiaritats d'aquest sector d'activitat, introdueix un seguit de propostes que podrien ser valorades en la seva millora.

Respecte a les matèries tractades, s'ha optat per no analitzar la distribució de competències per regular cada un dels aspectes (competència comunitària/estatal/autonòmica; competència del Departament de Cultura/altres Departaments), atès que entenem que totes les problemàtiques plantejades requereixen l'atenció del Departament de Cultura amb independència del procediment que correspongui aplicar per donar forma a una o altra solució (ex. normativa autonòmica; impuls de la col·laboració amb altres Departaments; propostes a l'òrgan estatal o comunitari competent; codi de bones pràctiques; etc).

Finalment, entenem que l'estudi de la distribució de competències per regular les qüestions incloses en aquest segon informe, correspondria a un moment posterior del procés.

II.- ANÀLISI DE LA SITUACIÓ ACTUAL

1.- Situació en l'àmbit musical

1.1.- Problemàtica laboral i de Seguretat Social

1.1.1.- De conformitat amb l'Estatut dels Treballadors, i el Reial Decret 1435/1985, d'1 d'agost, la relació entre l'organitzador d'un espectacle públic i l'artista, tant si es tracta d'activitats directament desenvolupades davant del públic com destinades a la gravació per la seva posterior difusió, té caràcter de relació laboral especial.

És pacífica la seva qualificació com a relació laboral, atès que generalment concorren les característiques pròpies d'aquest tipus de relació (sometiment a les directrius i les instruccions de l'organitzador de l'espectacle, exclusivitat, etc).

No obstant, és pràctica usual en el sector el recurs a la prestació de serveis en règim mercantil (retribució prèvia presentació de factura, amb retenció Impost sobre la Renda de les Persones Físiques i Impost sobre el Valor Afegit), fonamentalment, pels tràmits que comporta la conclusió d'un contracte laboral per un curt període de temps (actuacions puntuals), incloses les obligacions formals que en deriven en matèria de Seguretat Social, en concret: a) altes i baixes amb un dia de diferència; b) ingrés per l'empresari de la quota empresarial per, freqüentment, una única actuació.

La manca d'afiliació a la Seguretat Social que comporta aquesta pràctica comporta també la manca de protecció dels treballadors-artistes, per exemple, en cas d'accident durant l'actuació.

Per intentar minvar els inconvenients que deriven d'aquestes situacions irregulars, les actuacions es contracten freqüentment a través de cooperatives de músics i/o es qualifiquen com a docents actuacions que no ho són per evitar el gravamen de l'Impost sobre el Valor Afegit.

1.1.2.- Així mateix, en els casos en que es realitza correctament la contractació laboral, la discontinuïtat en l'afiliació a la Seguretat Social que deriva de la seva intermitència comporta una manca de protecció dels treballadors-artistes durant els períodes de no actuació així com una reducció de les quanties de les prestacions que inclouen la variable de dies cotitzats pel seu càlcul.

1.1.3.- Per últim, es troba a faltar un conveni col·lectiu del professorat d'ensenyaments musicals que sigui d'aplicació a tots els professionals docents de la música independentment del nivell de docència que imparteixin.

1.2.- Problemàtica fiscal

1.2.1.- Impost sobre el Valor Afegit.

1.2.1.1.- Com a conseqüència de la pràctica irregular de no signar contractes laborals exposada en l'apartat anterior, resulta que els músics han de facturar a l'empresari els seus serveis amb el 16% d'Impost sobre el Valor Afegit. No obstant, atès que no estan ni poden estar donats com a treballadors autònoms perquè no duen a terme realment prestacions de serveis per compte pròpia (la Inspecció de Treball està desestimant les sol·licituds que es presenten en aquest sentit), no poden ingressar a Hisenda els imports percebuts en concepte d'Impost sobre el Valor Afegit i per tant incorren en infracció susceptible de sanció.

1.2.1.2.- Reducció del tipus impositiu dels enregistraments (tractament desigual cultura musical respecte a cultura literària; la mateixa música diferent gravamen segons es plasmi en una partitura, un concert o un fonograma).

1.2.2.- Impost sobre la Renda de les Persones Físiques.

Respecte a l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques, es plantejen les següents qüestions:

a) La normativa vigent no preveu cap desgravació fiscal, en el cas de rendiments del treball, per inversions en instruments, equips complementaris, utilització d'estudis i d'altres materials necessaris per l'exercici de la professió, tot i el cost elevat dels mateixos en proporció als ingressos que normalment obtenen els músics.

En canvi, la normativa vigent considera subjecte a l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques els complements salarials (per vestuari, eines de treball, ...) que poden percebre els músics, amb aquesta finalitat, per part dels empresaris.

b) La irregularitat dels rendiments pròpia d'aquest tipus d'activitat no es té suficientment en compte ni en la regulació de les retencions (que no es regularitzen en funció dels ingressos fins un any després) ni en la possibilitat d'aplicació de reduccions a determinats rendiments del treball, en cas de discontinuïtat en la seva obtenció.

1.3.- Promoció i difusió de la música feta a Catalunya, tant dins com a fora del seu àmbit territorial.

En aquesta matèria, es proposa l'adopció de les mesures adients per:

Establir quotes de composició d'autors catalans en les activitats musicals subvencionades i controlar el seu compliment.

Suport i difusió de la interpretació de música en viu, per exemple, mitjançant la creació de circuits estables de música a Catalunya, a través de teatres públics i altres sales privades.

Suport a l'enregistrament i la seva difusió

Augment de les subvencions i els ajuts públics a la música, així com transparència en la

seva concessió i gestió (relació pública de la identitat dels destinataris i de la seva quantia).

1.4.- Altres qüestions

Ensenyaments musicals: Reordenació dels estudis reglats/no reglats; garantir la qualitat de l'ensenyament musical als estudis obligatoris de primària i secundària; reconeixement dels estudis musicals a tots els nivells educatius (per exemple, per accedir a Magisteri Musical); especial atenció a la regulació dels nous formats professionals (estudis de música "moderna", gestors musicals).

Presència als mitjans de comunicació: Augment de la quota de música feta a Catalunya als mitjans públics de comunicació i control del seu compliment efectiu.

Suport a les entitats representatives: Establiment d'un pla d'ajuts i convenis pel funcionament i manteniment de les entitats representatives del sector musical.

Propietat intel·lectual: Enfortiment i millora de l'eficàcia en la lluita contra la pirateria, especialment, a través d'internet; extensió del termini de protecció dels drets dels intèrprets i executants.

Luthiers: Solució al problema de la venda il·legal d'instruments musicals, regulació i reestructuració d'aquest sector, promoció i protecció d'aquesta artesanía mitjançant mesures com ara l'exempció de l'Impost sobre el Valor Afegit dels petits tallers.

Editorials de partitures: Ajuts a la promoció exterior de les empreses editorials de música per compensar l'amplia quota de mercat que tenen al nostre país les partitures estrangeres; reducció del tipus aplicable de l'Impost sobre el Valor Afegit.

Intrusisme professional: Cada vegada més sovint apareixen als espectacles actors que fan veure que "toquen" (play back) sense que el públic estigui informat.

2.- Situació en l'àmbit de les arts visuals

2.1.- Problemàtica laboral i de Seguretat Social

Els artistes visuals, excepte en casos molt excepcionals, realitzen la seva activitat per compte propi, i per tant, tenen la consideració de treballadors autònoms a efectes fiscals i laborals.

A nivell de Seguretat Social han de estar afiliats al Règim Especial de Treballadors Autònoms, que, a efectes de cotització, no té en compte la irregularitat d'ingressos pròpia d'aquest sector. Bona part dels artistes adscrits al RETA cotitzen la quota mínima i en el tram mig/final de la seva trajectòria professional, la qual cosa prefigura una jubilació precària. Les prestacions socials són considerades insuficients pels representants del sector.

2.2.- Problemàtica fiscal

a) Impost sobre el Valor Afegit

Com a mesura per promoure la compra d'obres d'art es proposa la reducció del tipus de l'Impost sobre el Valor Afegit del 16% (per als mediadors) i 7% (per als artistes per a lliurament de bens) al 4% (IVA cultural).

b) Impost sobre la Renda de les Persones Físiques

La normativa vigent no contempla cap especialitat pels artistes visuals atesa la irregularitat dels seus ingressos. A continuació d'exercicis fiscals amb ingressos importants (encàrrecs, venda d'obra, etc.) poden donar-se exercicis amb ingressos no només inferiors sinó fins i tot inexistents (fase de recerca o producció).

2.3.- Drets de propietat intel·lectual

La futura Llei de la Propietat Intel·lectual hauria d'ampliar el marc de protecció dels drets d'autor d'aquesta branca de la creació. Així, qualsevol límit als drets de l'artista (especialment en relació amb la còpia privada digital) hauria de regular-se de forma el més favorable possible per l'autor.

Pel que fa a la regulació actualment vigent, convé destacar els següents punts a revisar:

a) Dret de participació (art.24 Llei de Propietat Intel·lectual)

Adopció de les mesures de control adients per fer efectiu aquest dret de participació en el preu de revenda d'obres visuals (gestió col·lectiva obligatòria, rebaixa del preu mínim a partir del qual s'aplica aquest dret i augment dels percentatges a percebre, tal com estableix la normativa comunitària).

b) Obres en espais públics (art. 35.2 Llei de Propietat Intel·lectual)

Sens perjudici de la llibertat de reproducció, distribució i comunicació de les obres situades permanentment en espais públics amb finalitat privada, no es pot autoritzar sense més en el cas de reproduccions per posterior comercialització independent o conjuntament amb altres imatges o elements (ex. Spots publicitaris).

c) Dret d'exposició pública d'una obra d'arts plàstiques (art. 56.2 Llei de Propietat Intel·lectual)

La possibilitat d'excloure aquest dret és massa feixuga per l'artista, doncs, o bé ha de fer menció expressa en el document d'al·lienació o bé ha de recórrer als Tribunals de Justícia, amb els costos de temps i diners que comporta.

2.4.- Relacions entre els diferents actors del mercat de les arts visuals

a) Exposicions en espais públics

Les obres visuals són fruit del treball de l'artista i per tant la seva exhibició pública ha de ser remunerada econòmicament, no tan sols amb els possibles beneficis derivats de la seva difusió.

b) Intermediaris (galeries d'art)

Assumpció, recolzament i, en el seu cas, mediació de les Administracions Públiques en la redacció i compliment de codis de bones pràctiques.

2.5.- Promoció de l'art visual

a) Incentius als mediadors que recolzin als joves creadors.

b) Mesures per fomentar el patrocini i mecenatge de creadors-persones físiques (incentius fiscals o d'altre tipus que no hagin de ser canalitzats necessàriament a través d'entitats sense ànim de lucre).

c) Establiment d'una política educativa que desenvolupi la cultura visual dels ciutadans, no només a través de la millora en l'ensenyament de les assignatures artístiques sinó també mitjançant la introducció de més continguts visuals en altres matèries.

d) Promoció de l'art visual en els mitjans de comunicació.

3.- Situació en l'àmbit de les arts escèniques

3.1.- Actors i directores d'espectacles en viu i audiovisuals

Aquest sector artístic disposa, en general, d'una normativa prou adient, tant en l'àmbit laboral com de propietat intel·lectual i drets d'imatge, però que en la pràctica no es compleix o es desvirtua per part dels empresaris.

3.1.1.- Problemàtica laboral

a) Incompliments sistemàtics dels convenis laborals vigents en el sector teatral, audiovisual i de doblatge (ex. contractacions mercantils tot i tractar-se de relacions laborals, salaris per sota de conveni,...)

b) Deficiències dels convenis vigents (ex. no inclusió dels curtmetratges tot i que alguns explotació comercial; en cap dels convenis vigents es contempen els figurants i per tant queden desprotegits,...).

c) Intrusisme d'altres professionals.

d) No adaptació de la normativa sindical a les peculiaritats del sector:

Les deduccions per a formació en les retribucions dels actors es destinen als sindicats no sectorials;

Impossibilitat d'escollir representants laborals a les empreses;

Finançament insuficient dels sindicats sectorials en la mida en que no compleixen ni poden complir els requisits generals per l'obtenció de recursos econòmics de caràcter públic.

f) Insuficiència dels requisits exigits per l'autorització per part de l'autoritat laboral del treball de menors d'edat.

3.1.2.- Problemàtica fiscal

La normativa vigent no contempla cap especialitat pels professionals de les arts escèniques, atesa la irregularitat dels seus ingressos.

Els honoraris dels representants o intermediaris no es poden deduir dels ingressos percebuts pels actors en virtut d'un contracte laboral, per tant, tributen per un import d'ingressos superior al real.

3.1.3.- Altres qüestions

a) Promoció de les produccions en sales alternatives.

b) Ensenyament:

Reserva específica de les assignatures relacionades amb les arts escèniques als ensenyaments reglats no universitaris pels llicenciats en les pròpies arts escèniques.

Regulació de les escoles de teatre i cinema de forma similar a les escoles de música i dansa.

Creació d'una xarxa d'espais públics per a la formació en les arts escèniques amb un nivell de finançament similar al de les escoles municipals de música.

Incorporació de la formació en la pràctica del coneixement artístic als ensenyaments obligatoris.

3.2.- Escenògrafs

3.2.1.- Problemàtica laboral i de Seguretat Social

En la seva majoria, els escenògrafs són treballadors per compte propi, atès que durant la creació del projecte, són els propis professionals els que organitzen els seus recursos i estableixen els seus horaris. No obstant, en la materialització del projecte, sí que la relació del professional amb el productor és una relació laboral, tot i que molt sovint es veuen abocats a la contractació mercantil per les pressions dels productors.

En conseqüència, caldria diferenciar dos moments en l'activitat dels escenògrafs. En una primera fase, quan se'l contracta per l'elaboració d'un projecte, tindria la consideració de treballador autònom i el resultat de la seva tasca seria l'escenografia com a obra susceptible de protecció per la normativa de propietat intel·lectual. En la fase de supervisió i seguiment de l'execució d'aquest projecte escenogràfic (presència als assaigs, obtenció dels materials, etc) la relació de l'escenògraf (el mateix que ha elaborat el projecte) amb el productor teatral és una relació laboral, en la mesura en que està sotmès a unes directrius, a uns horaris i realitza el seu treball essencialment en el mateix espai físic que la resta de participants.

També es troba a faltar un conveni laboral de les arts escèniques que reguli l'activitat dels escenògrafs (quan es tracta pròpiament d'una relació laboral) en els diferents àmbits en que actuen (muntatges teatrals, escenografia d'exposicions, televisió, cinema, publicitat etc) de forma que aquests professionals puguin gaudir d'unes pautes clares d'actuació amb independència de la tasca concreta que realitzin en cada moment. I quan els escenògrafs treballen per compte propi, seria molt positiu l'adopció d'un codi de bones pràctiques i/o contracte-marc que fos d'aplicació per acord entre els diferents agents implicats a tots els contractes mercantils.

3.2.2.- Propietat Intel·lectual

A diferència d'altres ordenaments jurídics del nostre entorn, la vigent Llei de Propietat Intel·lectual no contempla expressament a l'escenògraf com a autor d'una obra, l'escenografia. Això suposa que se'ls inclogui dins de la categoria de intèrprets (d'una obra dramàtica), quina regulació no acaba d'adaptar-se a les peculiaritats de la seva activitat creativa i que, a més, obliga als professionals a lluitar per la inclusió expressa dels seus drets d'autor en cada un dels contractes.

3.2.3.- Ensenyament:

a) Manca d'una formació continuada dels professionals: Aquest tipus de formació s'hauria d'oferir des de la xarxa d'ensenyament públic, atès que el seu alt grau d'especialització fa que en aquest àmbit no hi hagi cap iniciativa del sector privat, a diferència de la música, la interpretació, etc.

b) Malgrat que els responsables de la seguretat dels locals i dels dispositius escènics són els titulars dels espais teatrals, és necessari que els ensenyaments d'art dramàtic incloguin com matèries obligatòries la seguretat i la prevenció de riscos laborals en l'àmbit del disseny escenogràfic.

3.2.4.- Altres

a) Ajudant de l'escenògraf

Com a conseqüència de la concepció, cada cop més extesa, de que l'escenògraf és un treballador autònom, a qui s'encomana la realització i execució d'un projecte (no diferenciació de les dues fases esmentades en l'apartat 3.2.1 anterior), és cada vegada més usual que el productor teatral deixi de contractar la figura tradicional de l'ajudant d'escenografia en la fase de seguiment i supervisió del projecte escenogràfic, situació que aboca a l'escenògraf a contractar a aquesta persona directament (i per tant assumir un cost no valorat en el càlcul de la seva remuneració).

Aquesta pràctica perjudica també als escenògrafs més joves, que a través d'aquesta figura han adquirit tradicionalment l'experiència necessària pel seu posterior desenvolupament professional.

b) Necessitat de la participació d'experts (consultors escènics, escenògrafs o directors tècnics) en el disseny i reforma d'equipaments escènics, essent la seva participació imprescindible com a garantia de funcionalitat en els projectes finançats total o parcialment per les Administracions Públiques.

4.- Situació en l'àmbit del circ

Aquest sector professional no disposa d'una regulació específica que contempli les peculiaritats de la seva activitat: elevats riscos laborals, gran mobilitat geogràfica, manca de titulació específica i curta durada de la vida activa.

4.1.- Problemàtica laboral i de Seguretat Social

4.1.1.- En el desenvolupament de la seva activitat, els professionals del circ s'organitzen mitjançant diverses estructures jurídiques, segons si actuen com a equip (creació de cooperatives, societats mercantils, associacions) o individualment (per compte propi o aliè).

Respecte als professionals que desenvolupen la seva activitat individualment, el fet de que la normativa actualment aplicable (Reial Decret 1435/1985, de 1 d'agost, que regula la relació laboral de caràcter especial dels artistes en espectacles públics) no tingui en compte les peculiaritats esmentades abans, així com el baix nivell retributiu, genera les següents problemàtiques:

a) En el cas dels professionals que presten els seus serveis per compte d'altri, és pràctica usual en el sector el recurs a la prestació de serveis en règim mercantil (retribució prèvia presentació de factura, amb retenció Impost sobre la Renda de les Persones Físiques i Impost sobre el Valor Afegit), fonamentalment, pels tràmits que comporta la conclusió d'un contracte laboral per un curt període de temps (actuacions puntuals), incloses les obligacions formals que en deriven en matèria de Seguretat Social, en concret: a) altes i baixes amb un dies de diferència; b) ingrés per l'empresari de la quota empresarial per, freqüentment, una única actuació.

La manca d'afiliació a la Seguretat Social que deriva d'aquesta pràctica comporta també la manca de protecció dels treballadors-artistes, per exemple, en cas d'accident durant l'actuació.

Així mateix, en els casos en que es realitza correctament la contractació laboral, la discontinuïtat en l'afiliació a la Seguretat Social derivada de la discontinuïtat de l'activitat comporta una manca de protecció dels treballadors-artistes durant els períodes de no actuació (tot i que continuen exposats a elevats riscos durant els assaigs) així com una reducció de les quanties de les prestacions que inclouen la variable de dies cotitzats pel seu càlcul.

b) En el cas dels professionals que presten els seus serveis per compte propi, la discontinuïtat dels ingressos comporta que el professional es trobi sovint en la necessitat de donar-se d'alta i baixa periòdicament en el Règim Especial de Treballadors Autònoms, a fi de reduir al màxim les despeses en els períodes de no actuació. En conseqüència, la discontinuïtat en l'afiliació a la Seguretat Social que en deriva, genera els problemes comentats en l'apartat anterior.

4.1.2.- Respecte a les prestacions de la Seguretat Social, el règim aplicable als professionals del circ no té en compte ni la breu durada de la seva vida professional (ex. trapezistes fins aproximadament els 35 anys) ni els elevats riscos a que estan exposats.

4.2.- Problemàtica fiscal

a) Respecte a l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques, no es contempla suficientment la irregularitat dels seus ingressos, tant en relació amb la declaració anual com amb les retencions aplicades. Així mateix, respecte dels treballadors per compte d'altri, no es preveu la possibilitat de desgravar les despeses de material i transport, que generalment van a càrrec del treballador i no de l'empresari.

b) Respecte a l'Impost sobre Societats, tampoc es recull de manera suficient la discontinuïtat dels ingressos.

c) Respecte a l'Impost sobre el Valor Afegit, i com a conseqüència de la inexistència d'una regulació en matèria de formació (veure punt 5.3 següent), els professionals del circ que donen classes han d'aplicar el 16% en concepte d'Impost sobre el Valor Afegit a la remuneració percebuda.

4.3.- Formació

Actualment no existeixen estudis en aquest àmbit que gaudeixin d'un reconeixement oficial, a diferència d'altres països del nostre entorn, deficiència cada vegada més important a mida que va desapareixent el model familiar característic d'aquest tipus d'activitat artística.

La manca d'una titulació oficial genera, per una banda, un alt nivell d'intrusisme professional, així com la manca d'una orientació professional clara pels joves que desitgen dedicar-se a aquesta activitat.

4.4.- Altres

a) Manca de regulació dels tallers de circ, i per tant, la indefinició del seu enquadrament com activitat educativa o lúdica, i les conseqüències que això genera, essencialment a nivell de permisos i mesures de seguretat necessàries per la seva realització (ex. taller de trapezi amb la participació de nens).

b) L'elevada proporció de professionals extra-comunitaris que participen en espectacles i activitats de circ, respecte a altres professions, fa aconsellable la flexibilització i afavoriment de la seva contractació, si més no amb aquells països que tenen una especial vinculació amb Espanya.

c) Tractament específic que afavoreixi el manteniment del circ ambulat (ex. escolarització del nens).

5.- Situació en l'àmbit de la dansa

5.1.- Problemàtica laboral i de Seguretat Social

a) En el cas dels professionals de la dansa, atesa la manca de recolzament per part de les Administracions Públiques, i dels productors d'espectacles en general, a aquest gènere artístic, fa que la forma habitual d'organització sigui el d'una persona jurídica (societat mercantil o civil) que, creada per iniciativa dels propis artistes, es converteix en empresari de tots ells, alhora que s'ha de preocupar de l'obtenció i organització de la resta de mitjans necessaris pel muntatge de l'espectacle. Tot i que a nivell normatiu aquest mecanisme no presenta cap problemàtica, potser seria més adient que els professionals de la dansa no s'haguessin de convertir necessàriament en empresaris, sinó que, com en el cas de les produccions teatrals, el teatre o productor es fes càrrec de la contractació del coreògraf-director i individualment de cada un dels participants seleccionats, així com de proveir la infraestructura necessària per dur a terme l'espectacle de dansa. Aquesta situació es justifica en que els espectacles de dansa atreuen menys públic que els teatrals, però també és cert que una programació més ampla d'espectacles de dansa molt probablement generaria més públic interessat.

b) A nivell de Seguretat Social, no es contemplen adequadament les peculiaritats de la dansa, que bàsicament, es podrien resumir en:

Discontinuitat de l'activitat objecte de contracte, atès que només es contracta als professionals per les hores en que realitzen la seva actuació davant del públic, o, en **28**

el cas de l'ensenyament, les hores efectives de classe. En conseqüència, no gaudeixen de cobertura quan duen a terme altres activitats pròpies de la seva professió (assaigs, desplaçaments,..) i les prestacions que depenen dels dies cotitzats es veuen greument reduïdes.

Riscos laborals elevats i lesions/malalties que requereixen d'un tractament especialitzat. Actualment no existeix cap relació de malalties laborals pròpies dels ballarins ni es disposa de metges especialitzats que puguin tractar-les, com sí existeix en el cas dels esportistes.

Vida laboral relativament curta. La normativa vigent estableix com a edat mínima de jubilació pels ballarins seixanta anys, però els requisits per sol·licitar-la i pel càlcul de la pensió corresponent desvirtuen aquesta possibilitat.

Problemàtica específica dels professionals més veterans derivada del fet de que fins finals de la dècada dels vuitanta no es realitzaven normalment altes a la Seguretat Social, ni per classes ni per actuacions.

5.2.- Drets d'imatge i drets de propietat intel·lectual

a) Tot i que la normativa vigent protegeix suficientment tant els drets d'imatge com els drets de propietat intel·lectual dels professionals de la dansa, en general, es veuen obligats a acceptar cessions abusives. Aquestes pràctiques probablement no serien tan freqüents si la dansa tingués un major pes dins de les programacions culturals, situació lligada a un enfortiment i desenvolupament de les polítiques públiques de promoció de la dansa.

b) Respecte als drets de propietat intel·lectual de la música que s'utilitza als centres d'ensenyament, seria desitjable que la normativa preveïes expressament, com a límit als esmentats drets (Art. 37 Llei de Propietat Intel·lectual), la seva utilització en el marc de l'ensenyament de dansa, tant de titularitat pública com privada, i tant si es tracta d'ensenyaments reglats com no reglats. Aquesta previsió expressa evitaria reclamacions en aquest sentit per part de les entitats de gestió.

5.3.- Ensenyament

a) No existeix cap programa de formació continuada pels professionals de la dansa a nivell públic o concertat, que els hi permeti mantenir i desenvolupar les seves aptituds, sobre tot en els períodes de no activitat, amb un cost assequible.

b) El sistema d'accés a la funció pública en l'àmbit de l'ensenyament de la dansa no valora l'experiència artística global dels candidats, sinó només l'experiència educativa. Així mateix, l'aptitud física i artística només es valora al final del procés,**29**

un cop superada la part teòrica, essent les esmentades aptituds especialment importants per la dansa.

c) Difusió en el sistema educatiu general. La dansa no està present en els ensenyaments obligatoris, on l'assignatura de música només contempla la interpretació d'instruments musicals i el cant, però no la música en la seva vessant d'expressió corporal i plasmació visual.

5.4.- Promoció

Tal i com hem esmentat en diversos apartats, es troba a faltar polítiques actives de promoció de la dansa, com a espectacle, com a creació i com a part de la formació del ciutadans. El desenvolupament i enfortiment de la dansa, mitjançant actuacions efectives de les Administracions Públiques, donaria solució a algunes de les problemàtiques descrites.

6.- Conclusions de l'anàlisi

Tot i que cada àmbit artístic presenta problemàtiques diverses i que el nivell de regulació existent no és igual, la normativa tant laboral (incloent Seguretat Social i normativa sindical) com fiscal específica, bé és inexistent, bé presenta importants deficiències. Per tant, potser seria adient establir un marc normatiu que contempli la discontinuïtat en l'activitat remunerada com a tret comú a tots ells, alhora que sigui eficient i fàcil de complir per part de tots els implicats, sens perjudici del necessari control de l'Administració Pública.

Així mateix, els representants de les diferents professions relacionades amb el món artístic, plantegen la conveniència de dur a terme polítiques més actives de promoció i difusió així com una ordenació dels ensenyaments artístics equiparable a la que existeix en la resta de països europeus.

III.- POSSIBLES PROPOSTES DE MILLORA

Un cop analitzades les qüestions anteriors, i com a propostes inicials de millora de les condicions en que els artistes es troben actualment, es podrien incloure les següents:

1.- Modificació de la regulació en matèria laboral i de Seguretat Social

Una possible modificació futura de la normativa laboral i de Seguretat Social, actualment aplicable als artistes, podria tenir en compte el sistema establert a França, que ha estat valorat positivament pels professionals, quina breu descripció s'adjunta ³⁰

com Annex 1 (PENDENT), i sens perjudici de que es valori també, tant les peculiaritats de l'ordenament jurídic espanyol front al francès, com les mancances que aquest últim presenta en la pràctica.

Seria també convenient que cada àmbit tingués el seu propi conveni laboral, de forma que, per exemple, es pogués evitar que els ballarins estiguessin subjectes al conveni del sector que els contracta (parcs temàtics, televisió, etc) que no recull les seves peculiaritats respecte a la resta de treballadors del sector.

2.- Autoregulació del sector

Respecte a les qüestions que afecten a la relació dels artistes amb els altres agents del món cultural, tant privats com públics, una via per establir pautes d'actuació és l'elaboració i subscripció pels implicats de codis de bones pràctiques, convenis marc o cartes de drets aplicables als contractes concrets (com condicions generals de la contractació), decàlegs i contractes-model. Totes aquestes normes, si bé són de caràcter voluntari, en la mesura en que, tant els professionals com els empresaris i les Administracions Públiques valoressin el seu compliment en la presa de decisions (per exemple, en el cas de les Administracions Públiques, en la concessió de subvencions; en el cas dels empresaris, mitjançant la difusió de la seva observança entre un públic cada cop més conscient de la problemàtica dels artistes; en el cas dels propis professionals, no contractant amb qui no les compleixi), constitueixen una eina eficaç i més fàcil de posar en pràctica que l'elaboració de normes coercitives.

En aquesta sentit, i a títol d'exemple, els artistes visuals han elaborat ja, i estan en vies d'aprovació, dos codis de bones pràctiques, un dirigit a les galeries d'art i l'altre als espais d'exposició. També els músics han avançat en aquest terreny (sales, ràdio, televisió, etc). I els escenògrafs estan treballant així mateix en aquesta línia, seguint l'exemple dels escenògrafs francesos que han signat ja un conveni marc amb els teatres de titularitat privada.

No obstant, les bones pràctiques també s'han de promoure dins de les pròpies associacions o agrupacions de professionals, que podrien contribuir a la millora de les seves condicions de treball adoptant, en la mesura que les circumstàncies de fet els hi permetin, hàbits com el de contractar sempre per escrit.

3.- L'Administració Pública com a garant

Respecte al paper de l'Administració Pública com a garant del compliment de les normes establertes, es podria ampliar més enllà dels mecanismes ortodoxes de supervisió i sanció, incloent com a requisit en les subvencions i ajudes al sector cultural el compliment per tots els agents tant de la normativa en sentit estricte, incloent els convenis laborals, com les normes no imperatives d'autoregulació dels propis professionals (codis de bones pràctiques, decàlegs, contractes marc, etc).

4.- Regulació de la formació artística

En matèria de formació dels professionals de l'art, seria necessària la coordinació dels Departaments competents, és a dir, del Departament de Cultura i del Departament d'Ensenyament, per exemple, mitjançant la creació d'una comissió d'estudi conjunta, per dur a terme una reforma del sistema educatiu actual que:

Millori la regulació dels ensenyaments artístics en la línia de la resta de països del nostre entorn (inexistència de titulació oficial en alguns casos; reorganització de l'educació reglada i no reglada tenint en compte el que implica, per exemple a nivell fiscal; regulació dels diferents nivells i titulacions, etc).

Introdueixi la formació artística dins de l'educació bàsica que tot ciutadà ha de rebre. D'aquesta manera els nous ciutadans seran més conscients de la importància de l'art, en gaudiran millor, i, com a conseqüència de l'existència d'un públic més nombrós i qualificat, les produccions artístiques augmentaran en quantitat i qualitat, enfortint així la consideració social dels artistes i el seu tractament legal.

Una de les mesures possibles per assolir l'objectiu anterior podria ser la valoració en la contractació del professorat dels ensenyaments artístics del fet de que el candidat gaudeixi de la titulació oficial de l'ensenyament en qüestió, és a dir, que per exemple, en la valoració dels candidats a professors de música d'educació secundària es tingués en compte que s'hagin realitzat estudis musicals.

Oferir i exigir als professionals que participen del sector cultural, tant en la seva difusió com en la seva organització (per exemple, els tècnics municipals encarregats de les programacions culturals), d'una formació específica.

Oferir als professionals de l'art una formació continua en el seu àmbit de treball, assequible i suficient per mantenir la seva activitat creadora al nivell de qualitat adequat.

5.- Propietat intel·lectual

En aquesta matèria es troba a faltar, en certa mesura, la protecció dels drets dels autors que no coincideixen amb els interessos dels agents econòmics, que es fa palesa en alguns punts de la reforma de la llei de propietat intel·lectual en tramitació i que en concret han estat esmentats en l'apartat II del present informe.

Respecte a la pirateria, que afecta sobre tot a l'àmbit musical i de les arts visuals, però també als actors, ballarins, etc, seria recomanable aplicar mesures preventives que tinguin com a punt de partida la realitat: a) modificació dels hàbits dels consumidors, **32**

que cada cop més obtenen el que desitgen no a les botigues de discos ni a les llibreries, sinó directament a internet; b) importació i venda il·legal de discos i vídeos a través de xarxes organitzades.

6.- Defensa dels drets de l'artista

Una forma de canalitzar les qüestions que planteja el dia a dia, així com una via per mantenir viu el diàleg entre els diferents agents del món cultural, podria ser la creació d'un organisme encarregat de la defensa dels drets dels artistes (o bé l'assumpció per un organisme ja existent d'aquesta funció), al que aquests es poguessin adreçar sense necessitat de grans formalitats ni costos econòmics per solucionar els problemes puntuals i concrets amb els que es trobin, i que alhora tingui certa competència, o bé per fer complir les seves decisions tan als agents privats com als públics, o bé, si més no, per promoure el seu compliment de forma voluntària.

Aquest mateix organisme, i enllaçant amb el punt 2 d'aquest apartat III, podria també crear mecanismes per l'aplicació de les bones pràctiques en el món de la cultura, per exemple, mitjançant la difusió en diferents suports (publicacions periòdiques, publicacions monogràfiques, actes públics, ràdio, etc) de les entitats que segueixen les esmentades normes en la seva activitat.

3.2 ANNEX 3 Continguts Codi de Bones Pràctiques

Indicacions per el “codi de bones pràctiques”

El codi ha de recollir tenint en compte tres temps: abans el bolo, durant el bolo, posterior al bolo.

l'interès de la proposta és fer-la arribar al Gabinet Bergós per tal de refundre-les i que puguin formar part en les properes convocatòries, de les subvencions de la Generalitat, també i especialment les adreçades a d'altres administracions (Ajuntaments....)

ABANS:

Signar el contracte per les dues parts un mínim de 15 dies abans del bolo

En cas de suspensió per mal temps, rebre la integritat del catxé.

En cas de regular els drets d'imatge, només a efectes informatius de l'activitat i per una durada limitada.

Establir el moment i la forma de pagament. Fer el pagament en un termini de 10 dies després de l'actuació i en qualsevol cas en un màxim de 30 dies.

Assegurar una publicitat adequada a la proposta.

DURANT:

respectar íntegrament la fitxa tècnica.

camerinos amb dutxa o similar.

suport físic per muntatge i desmuntatge (equiparació amb obres de teatre).

Un responsable de l'organització des de l'arribada de la companyia fins el final del desmuntatge.

Disposar dels permisos necessaris per realitzar l'activitat.

Disposar de grades o cadires per el públic.

POSTERIOR:

Fer el pagament en un termini de 10 dies després de l'actuació i en qualsevol cas en un màxim de 30 dies.

Enviar dossier de premsa (en cas que n'hi hagi) a la companyia.

3.3 ANNEX 4 Índex estudi tècnic

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ

INSTAL·LACIONS: HOMOLOGACIÓ DE CARPES I ESTRUCTURES

Estructura metàl·lica

Cablejats, cordes i criques

Lona

Grades

Ancoratges

Instal·lació elèctrica

Aigua

Serveis

Instal·lacions de les diferents disciplines

NORMATIVA ADMINISTRATIVA. REQUISITS PER INSTAL·LAR-SE EN TERRENYS MUNICIPALS.

Normativa aplicable a instal·lacions de circ

Regulació i obtenció de llicències

CARACTERÍSTIQUES TÈCNIQUES PER LA REALITZACIÓ D'ESPECTACLES DE CIRC EN TEATRES

Manual Tècnic per adequar les diferents especialitats de circ als espais teatrals.

Estudi tècnic de sales existents per la seva capacitat de fer circ.

CIRCS I COMPANYIES: CARACTERÍSTIQUES TÈCNIQUES DELS TERRENYS PER LA SEVA IMPLANTACIÓ.

Circs

Terreny

Electricitat

Telèfon

Aigua

Clavegueram

Companyies

Terreny
Electricitat
Telèfon
Aigua
Clavegueram
Serveis

TRANSPORTS

Vehicles
Desplaçament de companyies i espectacles
Desplaçament d'animals

SEGURETAT

Laboral
Carpes, tendes i estructures d'implantació itinerant
Aspectes Generals
Construcció
Accessos
Accessoris
Calefacció
Instal·lacions Elèctriques
Il·luminació
Equipaments Especials
Mitjans de socors
Explotació
Carpes, tendes i estructures d'implantació prolongada
Aspectes Generals
Construcció
Sortides
Mobiliari i Seients
Instal·lació de Calefacció o de Cuina
Il·luminació
Explotació
Carpes, tendes i estructures d'implantació permanent
Aspectes generals

Espectacles

Aparells de gimnàstica de circ

Habilitat amb vehicles

Equilibris

Seguretat de i amb animals

Acrobàcia amb animals

Doma d'animals

CONCLUSIONS

BIBLIOGRAFIA

ANNEX 5 Aparells aeris de circ

INDEX DE MATÈRIES

INTRODUCCIÓ

A. PROBLEMÀTICA I OBJECTIUS

B. ASPECTES ESPECÍFICS

LA CONCEPCIÓ I LA FABRICACIÓ DELS APARELLS

A. CUADRE JURÍDIC DEL PROVEÏDOR DELS APARELLS

A.1. Tipologia del proveïdor dels aparells

A.2. Presentació de les obligacions i responsabilitats del proveïdor d'aparells

EL CODI CIVIL

EL CODI DEL CONSUM

EL CODI DEL TREBALL

B. REGLES DE L'ART TÈCNIQUES

B.1. Principis generals

LA CONCEPCIÓ

Concepció i construcció dels aparells aeris i de les estructures

Concepció i construcció dels dispositius de protecció

Ergonomia

SOLIDESA I ESTABILITAT

Solidesa i estabilitat

Massa dels usuaris

Coefficients d'utilització dels equipaments de suspensió o d'alçament

Coefficients pels altres equipaments

Factors dinàmics

Posició dels usuaris

B.2. MÈTODE DE CÀLCUL PELS APARELLS

B.3. EXEMPLES

Exemple simple: verificació de les dimensions d'una tela d'acrobàcia

Exemple més complex: verificació de les dimensions d'una corda volant

C. FITXES D'APARELLS

CORDA

TELA

TRAPEZI FIX

CORDA I TELA EN "V"

SINYELLS AERIS

CORDA VOLANT

TRAPEZI VOLANT

GOMES

RONÇALS D'ACROBÀCIA

CINTURÓ I ARNÉS

APARELL D'ABSORCIÓ D'ENERGIA

XARXA

D. TAULA RECAPITULADORA

ANNEXES

ANNEXE 1 : QUADRE JURÍDIC DE LA PREVENCIÓ DELS RISCS

3.4 ANNEX 6 Index X un projecte de Creació a Roca Umbert

CONDICIONS PER A UN PROJECTE DE CIRC A LA FABRICA DE LES ARTS ROC UMBERT.

Veure informació a: www.fabricadelesarts.cat

Aquí es proposa un index per elaborar els continguts d'un avantprojecte, es pot encarregar directament o mitjançant algun tipus de concurs.

En el decurs del treball caldrà contacte estret amb Roca Umbert, ICAC (el finançador del projecte) i l'APCC.

1. Objectius:

Generar un espai de circ orientat a la creació.

Que estableixi sinèrgies amb l'entorn immediat, per tenir un gran potencial.

Mitjançant un model de gestió que faci compatible l'interès públic del projecte amb l'autonomia necessària per els processos creatius.

2. Definir model de gestió

Equip gestor compost per una direcció artística, un gerent i un administratiu. S'haurà de veure les possibilitats d'una economia d'escala amb la Roca Umbert a fi d'optimitzar recursos, això s'ha de fer extensible als serveis de consergeria, seguretat, neteja....

Depenents d'una associació sense afany de lucre (Fundació...) on hi puguin participar d'altres associacions (APCC, fàbrica de les arts, ajuntament, cies....)

La base: les companyies i artistes de circ en residència, a través d'un programa avaluat per la fundació mitjançant concurs públic.

Deixar clara la temporalitat de la residència.

Elaboració per tant del model de relació mínima entre projecte artístic de cia i centre.

3. Projecte arquitectònic - Pla d'usos

Fonamentalment espais que permetin l'assaig, tenint molt en compte els aèris, haurà de permetre l'assaig d'un mínim de dues companyies a l'hora.

El pla d'usos haurà de permetre també un programa formatiu obert i a ser possible algun tipus de difusió.

S'haurà de contemplar també la relació amb d'altres espais (sobretot els espais de dansa i el poliesportiu que està al costat mateix).

4. Catàleg de serveis

Espais d'assaig i formació, condicions.

Magatzem

Administratiu

Assessorament en gestió, imatge, creació (sinergies)

5. Sinergies amb l'entorn immediat (dansa, tradicional, música, audiovisual, artistes visuals)

Especial èmfasi en buscar sinergies amb d'altres espais creatius de la Roca Umbert i la ciutat.

6. Relació amb el territori (Granollers i comarca)

Desenvolupar les línies de relació mínimes exigibles a part potser de les contemplades al programa de la Generalitat de les cines en residència.

7. Programa d'activitats (obertes al públic)

Al centre mateix, als espais propis, a l'espai de difusió, a l'exterior, a la ciutat

8. Finançament.